

Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Bouwregelgeving

Juli 2002

WONINGTYPE Ce
Eerste verdieping

Het nieuwe Bouwbesluit

ANDERS MAAR WÉL EENVOUDIGER

Integrale Toegankelijkheid

5 en 78
bouwnr. 68 en 75

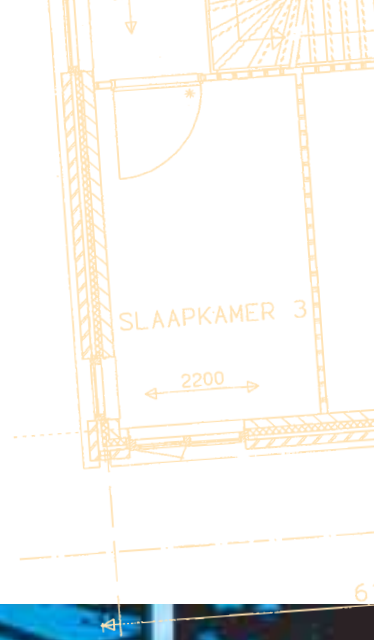

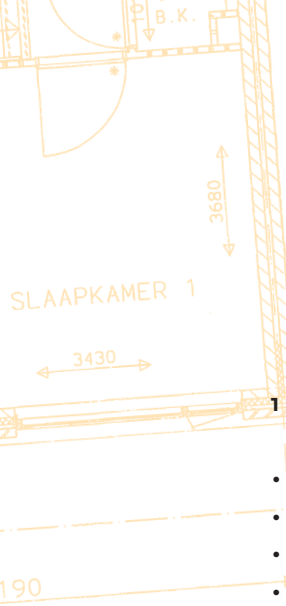
Het nieuwe Bouwbesluit

ANDERS, MAAR WÉL EENVOUDIGER

Integrale Toegankelijkheid

nr. 65 en 78
geld bouwnr. 68 en 75

Inhoud

Inleiding	4
1 Het Nieuwe Bouwbesluit en hoe het werkt	5
• De systematiek	5
• De aansturingtabel	7
• Ruimten die meerdere functies vervullen	9
• Afwijken onder voorwaarden: de gelijkwaardigheidbepaling	9
2 Integrale toegankelijkheid in het nieuwe Bouwbesluit	10
• Toegang voor iedereen	10
• Zes afdelingen	10
• Integrale toegankelijkheid, bereikbaarheid	11
• Vrije doorgang	13
• Verblijfsgebied	14
• Toiletruimte	15
• Badruimte	15
Wanneer gaat het in?	16
Meer info over het vernieuwde Bouwbesluit	16

nr. 65 en 78
geld bouwnr. 68 en 75

Het Nieuwe Bouwbesluit

Anders maar wél eenvoudiger

Brochure Integrale Toegankelijkheid

Het nieuwe Bouwbesluit heeft een 'conversie' ondergaan waardoor het toegankelijker gemaakt is voor de bouwpraktijk. Deze brochure gaat kort in op de vormtechnische veranderingen die in dit verband tot stand zijn gebracht. De inhoudelijke wijzigingen op het gebied van integrale toegankelijkheid, komen uitgebreider aan de orde. Aan de hand van voorbeelden wordt de inhoud verduidelijkt.

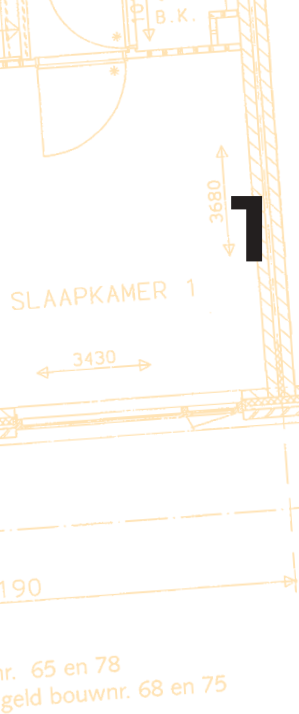
Inleiding

Naar verwachting treedt op 1 januari 2003 het vernieuwde Bouwbesluit in werking. De herziening van het Bouwbesluit, ook wel aangeduid als 'de conversie', omvat een ingrijpende verandering in de systematiek en de opbouw van het besluit.

In deze brochure wordt vooral ingegaan op de gevolgen van het nieuwe Bouwbesluit voor het aspect van integrale toegankelijkheid. Hiermee wordt een goede toegankelijkheid voor iedereen beoogd, waaronder ook lange mensen en rolstoelgebruikers. Tevens wordt invulling gegeven aan een volwaardig burgerschap voor mensen met een fysieke functiebeperking. Er wordt gebruik gemaakt van een integrale benaderingswijze, waarbij het streven is om een gebouw zodanig in te richten dat deze voor iedereen, dus inclusief gehandicapten, toegankelijk is. In het nieuwe Bouwbesluit is overigens geen buitenruimte meer verplicht gesteld. Dit neemt niet weg, dat het aanbeveling verdient om, als er wél een buitenruimte is voorzien, te bekijken of het wenselijk is deze toegankelijk uit te voeren.

In de jaren negentig is al een begin gemaakt met aanpasbaar bouwen. Daarmee werd ingespeeld op de behoeften van de woonconsument. Niet alleen uit het oogpunt dat mocht men onverhoopt gehandicapt raken, men niet meer in dezelfde woning kan blijven wonen, maar gewoon als kwaliteitseis voor een betere woning en woonomgeving voor iedereen. Door het opnemen van deze eisen in het nieuwe Bouwbesluit is dit gedachtegoed nu ook in bouwregelgeving vastgelegd.

1 Het Nieuwe Bouwbesluit en hoe het werkt

Hoewel deze brochure vooral is bedoeld om inzicht te geven in de veranderingen van het nieuwe Bouwbesluit als het gaat om het specifieke aspect van integrale toegankelijkheid, is het goed om eerst te weten wat de belangrijkste algemene wijzigingen in het geconverteerde Bouwbesluit zijn.

De conversie van het Bouwbesluit omvat vooral een ingrijpende verandering in de systematiek en de opbouw van het besluit. Het Bouwbesluit is hierdoor een stuk gebruiksvriendelijker geworden. Met het eenvoudiger maken van het Bouwbesluit is vooral ingespeeld op vragen vanuit de markt. Het werken met het Bouwbesluit zoals dat al sinds 1992 van kracht is, werd vaak als moeilijk en omslachtig omschreven. Het geconverteerde Bouwbesluit is daarom duidelijker van opzet en makkelijker te raadplegen.

De systematiek

Een andere systematiek is de grootste verandering van het nieuwe Bouwbesluit. In het oude Bouwbesluit werden per type bouwwerk alle bouwtechnische voorschriften gegeven. In de herziening staan nu per beoordelingsaspect, zoals geluidwering of ventilatie, de eisen voor alle typen bouwwerken (i.c. de gebruiksfuncties van een gebouw).

De aanvrager van de bouwvergunning dient voor alle gedeelten van het gebouw zelf aan te geven welke functie(s) zij gaan vervullen. De functie bepaalt immers welke bouwtechnische eisen aan constructie en ruimten worden gesteld. De voorschriften zijn dus als het ware gekanteld.

De functies worden in het nieuwe Bouwbesluit aangeduid als 'gebruiksfuncties'. Om dit goed te laten werken zijn er in totaal twaalf categorieën gebruiksfuncties geformuleerd, ook wel hoofdgebruiksfuncties genoemd.

Deze zijn:

- **Woonfunctie**
- **Bijeenkomstfunctie**
- **Celfunctie**
- **Gezondheidszorgfunctie**
- **Industriefunctie**
- **Kantoorfunctie**
- **Logiesfunctie**
- **Onderwijsfunctie**
- **Sportfunctie**
- **Winkelfunctie**
- **Overige gebruiksfunctie**
- **Bouwwerk geen gebouw zijnde**

Naast deze hoofdgebruiksfuncties is een aantal subgebruiksfuncties gedefinieerd.

Zo is bijvoorbeeld 'woonfunctie' een hoofdgebruiksfunctie. Als subgebruiksfuncties van 'woonfunctie' worden bijvoorbeeld onderscheiden:

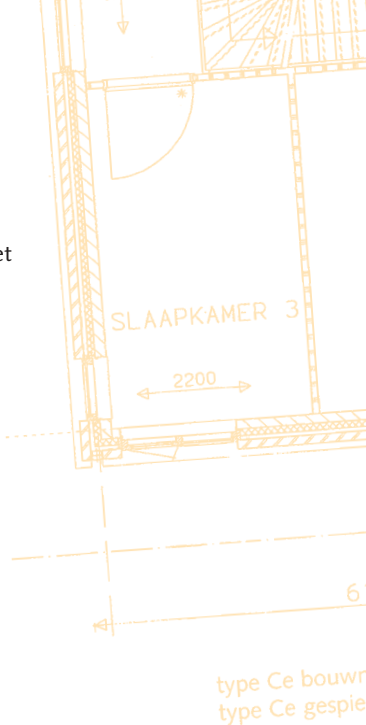
- **'woonfunctie gelegen in een woongebouw'**,
- **'woonfunctie van een woonwagen'**, en
- **'andere woonfunctie'**.

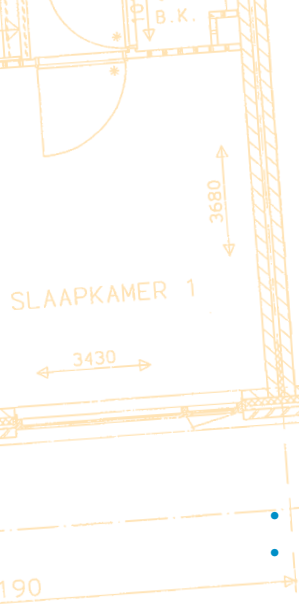
Bij industriefunctie is 'lichte industriefunctie' een subgebruiksfunctie.

Deze gebruiks- en eventuele subgebruiksfuncties keren bij ieder beoordelingsaspect in het Bouwbesluit terug. In onderstaande tabel, een willekeurig voorbeeld uit het nieuwe Bouwbesluit, is te zien hoe deze verschillende functies gerangschikt staan.

Voorbeeldtabel: Tabel 2.1 uit het Bouwbesluit

gebruiksfunctie	leden van toepassing											
	belastingscombinaties bouwconstructie						belastingscombinaties hoofdraagconstructie		uiterste grenstoestand			
	artikel: 2.2						2.3		2.4			
	lid: 1 2 3 4 5 6 1 2 1 2 3 4											
1 Woonfunctie												
a. woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	3	-	-	-	1	-	1	2	3	-
b. woonfunctie van een woonwagen	1	-	3	4	-	-	-	-	1	2	3	-
c. andere woonfunctie	1	2	3	-	-	-	1	2	1	2	3	4
2 Bijeenkomstfunctie	1	2	3	-	-	-	1	-	1	2	3	-
3 Celfunctie	1	2	3	-	-	-	1	-	1	2	3	-
4 Gezondheidszorgfunctie	1	2	3	-	-	-	1	-	1	2	3	-
5 Industriefunctie												
a. lichte industriefunctie	1	2	3	-	5	-	-	-	1	2	3	-
b. andere industriefunctie	1	2	3	-	-	-	1	-	1	2	3	-
6 Kantoorfunctie	1	2	3	-	-	-	1	-	1	2	3	-
7 Logiesfunctie												
a. logiesfuncties niet gelegen in een logiesgebouw	1	2	3	-	-	-	1	2	1	2	3	4
b. logiesfuncties gelegen in een logiesgebouw	1	2	3	-	-	-	1	-	1	2	3	-
8 Onderwijsfunctie	1	2	3	-	-	-	1	-	1	2	3	-
9 Sportfunctie	1	2	3	-	-	-	1	-	1	2	3	-
10 Winkelfunctie	1	2	3	-	-	-	1	-	1	2	3	-
11 Overige gebruiksfunctie												
a. overige gebruiksfunctie voor het personenvervoer	1	2	3	-	-	6	1	-	1	2	3	-
b. overige gebruiksfunctie voor het stallen van motorvoertuigen	1	2	3	-	-	6	1	-	1	2	3	-
c. andere overige gebruiksfunctie	1	2	3	-	-	6	-	-	1	2	3	-
12 Bouwwerk geen gebouw zijnde	1	2	3	-	-	-	1	-	1	2	3	-

De aansturingstabel

Is eenmaal bekend welke gebruiksfuncties een ruimte gaat krijgen, dan kunnen in het Bouwbesluit de eisen voor diverse beoordelingsaspecten worden opgezocht. Net als in het 'oude' Bouwbesluit worden er bij de beoordelingsaspecten functionele eisen en prestatie-eisen gesteld. Deze zijn als volgt geordend:

- **Functionele eis**
- **Prestatie-eis**

Voor elk hoofdaspect van beoordeling, bijvoorbeeld 'beperking van het ontstaan van een brandgevaarlijke situatie', heeft het Bouwbesluit een afdeling. Als het Bouwbesluit ook eisen stelt aan bestaande bouw, is de afdeling gesplitst in twee paragrafen. Eén voor nieuwbouw en één voor bestaande bouw. Zo niet, dan bestaat een afdeling slechts uit één paragraaf, alleen voor nieuwbouw.

De verschillende paragrafen zijn steeds op dezelfde manier opgebouwd. Zo geeft het eerste artikel van een paragraaf voor een beoordelingsaspect het kader aan voor de voorschriften. Lid 1 geeft de functionele eis. Lid 2 geeft aan dat met de in de tabel vermelde prestatie-eis(en) wordt voldaan aan de functionele eis. Een eventueel aanwezig lid 3 geeft aan voor welke gebruiksfunctie(s) de functionele eis niet van toepassing is.

De prestatie-eisen zelf en soms ook daarbij behorende grenswaarden zijn te vinden in de zogenoemde aansturingstabel die is opgenomen aan het eind van ieder eerste artikel van iedere paragraaf. Deze tabellen wijzen namelijk de voorschriften van het beoordelingsaspect aan die voor de verschillende gebruiksfuncties van toepassing zijn. Deze voorschriften, in de tabel 'de leden van toepassing genoemd', volgen steeds weer na die tabel.

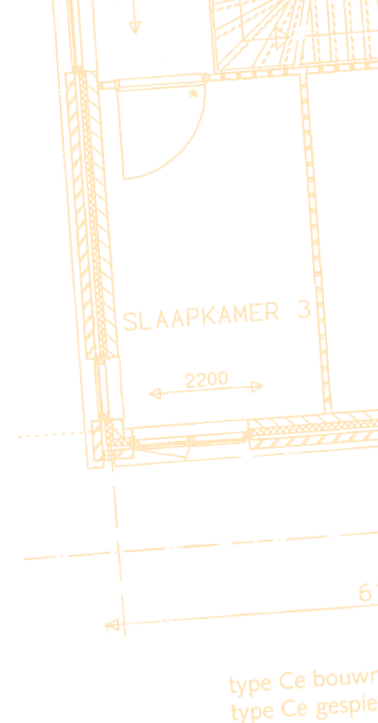
Om de werking van een aansturingstabel te verduidelijken, laten we dit zien aan de hand van de voorschriften met betrekking afdeling 4.4 Bereikbaarheid, nieuwbouw.

Artikel 4.16 (het eerste artikel van de paragraaf: dus het kader)

1. Een te bouwen bouwwerk is zodanig, dat het bouwwerk door rolstoelgebruikers kan worden binnengegaan en verlaten.
2. Voor zover voor een gebruiksfunctie in de tabel 4.16 voorschriften zijn aangewezen, wordt voor die gebruiksfunctie aan de in het eerste lid gestelde eis voldaan door toepassing van die voorschriften.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op de gebruiksfuncties waarvoor in tabel 4.16 geen voorschrift is aangewezen.

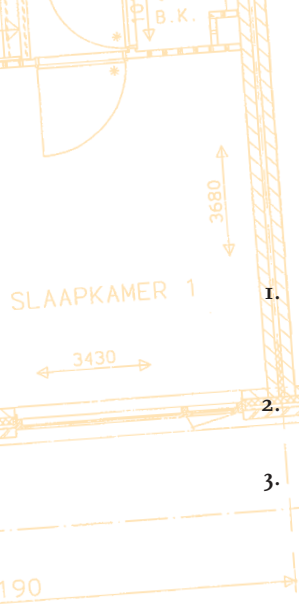
Tabel 4.16

gebruiksfunctie	leden van toepassing									
	algemeen			toegankelijkheidssector			opstelplaats lift			
	artikel:			4.18			4.19			
	lid:			1	2	3	1	2	3	*
1 Woonfunctie										
a. woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	3	1	-	3				*
b. woonfunctie van een woonwagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
c. andere woonfunctie	1	-	3	1	-	3				
2 Bijeenkomstfunctie	-	-	-	-	2	3				
3 Celfunctie										
a. celfunctie niet voor dag- en nachtverblijf	-	-	-	-	-	-				
b. celfunctie voor dag- en nachtverblijf	-	-	-	-	2	3				
4 Gezondheidszorgfunctie	-	-	-	-	2	3				
5 Industriefunctie										
a. lichte industriefunctie	-	-	-	-	-	-				
b. andere industriefunctie	-	-	-	-	2	3				
6 Kantoorfunctie	-	-	-	-	2	3				
7 Logiesfunctie	-	-	-	-	2	3				
8 Onderwijsfunctie	-	-	-	-	2	3				
9 Sportfunctie	-	-	-	-	2	3				
10 Winkelfunctie	-	-	-	-	2	3				
11 Overige gebruiksfunctie	-	-	-	-	-	-				
12 Bouwwerk geen gebouw zijnde	-	-	-	-	-	-				

Artikel 4.17 (leden van toepassing)

1. De vloer ter plaatse van ten minste een toegang van een woonfunctie heeft een hoogteverschil met, de vloer van een aangrenzende ruimte of het aansluitende terrein, dat niet groter is dan 0,02 m.
2. De vloer ter plaatse van ten minste een toegang van een woongebouw heeft een hoogteverschil met het aansluitende terrein ter plaatse van die toegang, dat niet groter is dan 0,02 m.
3. Een drempel in een toegang als bedoeld in het eerste en tweede lid, heeft ter plaatse van die toegang een hoogteverschil met een aansluitende vloer, het aansluitende terrein of een aansluitende hellingbaan, dat niet groter is dan 0,02 m.

Artikel 4.18

1. De vloer ter plaatse van ten minste een toegang van een toegankelijkheidssector heeft een hoogteverschil met het aansluitende terrein ter plaatse van die toegang, dat niet groter is dan 0,02 m.
2. De vloer ter plaatse van ten minste een toegang van een toegankelijkheidssector heeft een hoogteverschil met het aansluitende terrein ter plaatse van die toegang, dat niet groter is dan 1 m.
3. Een drempel in een vloer van een toegankelijkheidssector heeft een hoogteverschil met de aansluitende vloer, het aansluitende terrein of een aansluitende hellingbaan, dat niet groter is dan 0,02 m.

Artikel 4.19

Een woongebouw waarin de vloer ter plaatse van de toegang van een woonfunctie hoger ligt dan 3 m boven het meetniveau, heeft op elke bouwlaag een opstelplaats voor een lift. De oppervlakte van deze opstelplaats is afgestemd op het kunnen plaatsen van een lift die een liftkooi heeft met een vrije vloeroppervlakte van ten minste 1,05 m x 2,05 m.

nr. 65 en 78
geld bouwnr. 68 en 75

In de tabel is duidelijk te zien dat de voorschriften niet gelden voor 'woonfunctie van een woonwagen' en 'celfunctie niet voor dag- en nachtverblijf', 'lichte industrie functie', 'overige gebruiksfunctie' en 'bouwwerk geen gebouw zijnde'. Daarnaast zijn ook niet alle leden van toepassing op alle gebruiksfuncties.

Ruimten die meerdere functies vervullen

Indien een ruimte van een gebouw voor meerdere doeleinden wordt gebruikt, zullen er meerdere gebruiksfuncties van toepassing zijn. In zo'n geval zal aan alle eisen van die verschillende functies moeten worden voldaan. Neem bijvoorbeeld een sportzaal die in de praktijk ook nog eens wordt gebruikt voor tentoonstellingen en het afnemen van schriftelijke examens.

Een dergelijke ruimte en de ruimte(n) waarop die zaal is aangewezen (bijv. toiletten), moeten dan voldoen aan de eisen die de tabellen voor de verschillende gebruiksfuncties aanwijzen:

- **Bijeenkomstfunctie (tentoonstellingen),**
- **Onderwijsfunctie (schriftelijke examens) en**
- **Sportfunctie.**

Afwijken onder voorwaarden

De gelijkwaardigheidsbepaling

Net als in het huidige Bouwbesluit voorziet ook de nieuwe versie in de mogelijkheid om, als tenminste binnen het kader van de functionele eis wordt gebleven, de gegeven prestatie-eis anders in te vullen ('gelijkwaardigheid'). Hiervoor is in het Bouwbesluit één artikel (artikel 1.5) opgenomen. Dit in tegenstelling tot het oude Bouwbesluit waar de gelijkwaardigheidsbepaling aan het slot van de afdelingen (pijlers) was opgenomen en die bij elke gebruiksfunctie zowel bij de nieuwbouwvoorschriften als bij voorschriften voor bestaande bouw werd herhaald.

Een andere invulling van de prestatie-eisen kan wenselijk of misschien zelfs wel noodzakelijk zijn in verband met bijvoorbeeld de aard van het betreffende bouwwerk of plaatselijke omstandigheden. Maar dit artikel maakt het vooral ook mogelijk om innovatieve materialen of constructies toe te passen. Voorop staat in elk geval dat het bouwwerk onder alle omstandigheden moet voldoen aan de in het Bouwbesluit gestelde functionele eisen.

2 Integrale toegankelijkheid in het nieuwe Bouwbesluit

Toegang voor iedereen

De toegankelijkheid van nieuwe woningen en van voor het publiek toegankelijke ruimten van nieuwe utiliteitsgebouwen was deels al geregeld. Het nieuwe Bouwbesluit bevat nu ook eisen voor niet voor het publiek toegankelijke ruimten van nieuwe utiliteitsgebouwen. Deze aanpassing is vooral doorgevoerd om te bereiken dat voortaan ook (nieuwe) werkplekken voldoende toegankelijk zijn. Dit ter verhoging van de arbeidsparticipatie van gehandicapten. In de Nota 'Mensen, Wensen, Wonen' zijn eveneens beleidsvoornemens opgenomen betreffende toegankelijkheid van woningen. Als gevolg hiervan zijn de eisen voor woningen m.b.t. plafonds en deurhoogte, beloopbaarheid van trappen en de breedte van gemeenschappelijke verkeersruimten aangescherpt.

Bij het ontwerpen van vrijwel alle gebouwen moet nu dus worden gezorgd voor een goede

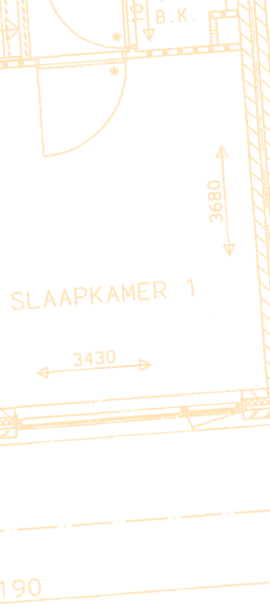
toegankelijkheid en voor bijvoorbeeld de aanwezigheid van voldoende integraal toegankelijke toiletten en integraal toegankelijke badruimten. Slechts bij uitzondering is dit niet vereist. Deze uitzondering geldt met name voor kleinere bouwvolumes met een gebruiksoppervlakte van minder dan 400 vierkante meter en voor enkele specifieke gebruiksdoelen zoals kassen, waar het verblijven van mensen een ondergeschikte rol speelt.

Zes afdelingen

In het nieuwe Bouwbesluit zijn de eisen voor integrale toegankelijkheid op dezelfde wijze onder zes verschillende aspecten geregeld als voorheen. Dat wil zeggen dat de voorschriften nu zijn verdeeld over zes afdelingen die de volgende zes aspecten behandelen: 'toegankelijkheidssector' (afdeling 4.2), 'bereikbaarheid' (afdeling 4.4), 'vrije doorgang' (afdeling 4.3), 'verblijfsgebied' (afdeling 4.5), 'toiletruimte' (afdeling 4.7) en 'badruimte' (afdeling 4.8).

De aspecten 'bereikbaarheid' en 'toegankelijkheidssector' zijn specifiek voor integrale toegankelijkheid. Deze aspecten voor integrale toegankelijkheid bouwen voort op de eisen die al tot stand komen op grond van de voorschriften van de overige vier aspecten.

Hierna wordt eerst ingegaan op de 'toegankelijkheidssector' en 'bereikbaarheid' en vervolgens op de vier andere afdelingen. Daarbij wordt aangegeven wat er in de betreffende afdelingen voor integrale toegankelijkheid is geregeld en, indien van toepassing, welke inhoudelijke wijzigingen zijn doorgevoerd.

In de volgorde van de te behandelen afdelingen wordt uitgegaan van de logische benadering dat je eerst een gebouw in moet kunnen (bereikbaarheid), alvorens er eisen aan het bewegen in het gebouw worden gesteld (toegankelijkheidssector, vrije doorgang, verblijfsgebied, toilet- en badruimte).

Integrale toegankelijkheid en bereikbaarheid (afdeling 4.2 en 4.4)

nr. 65 en 78
geld bouwnr. 68 en 75

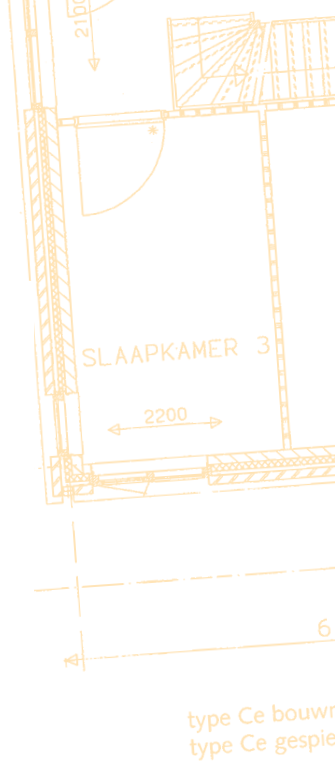
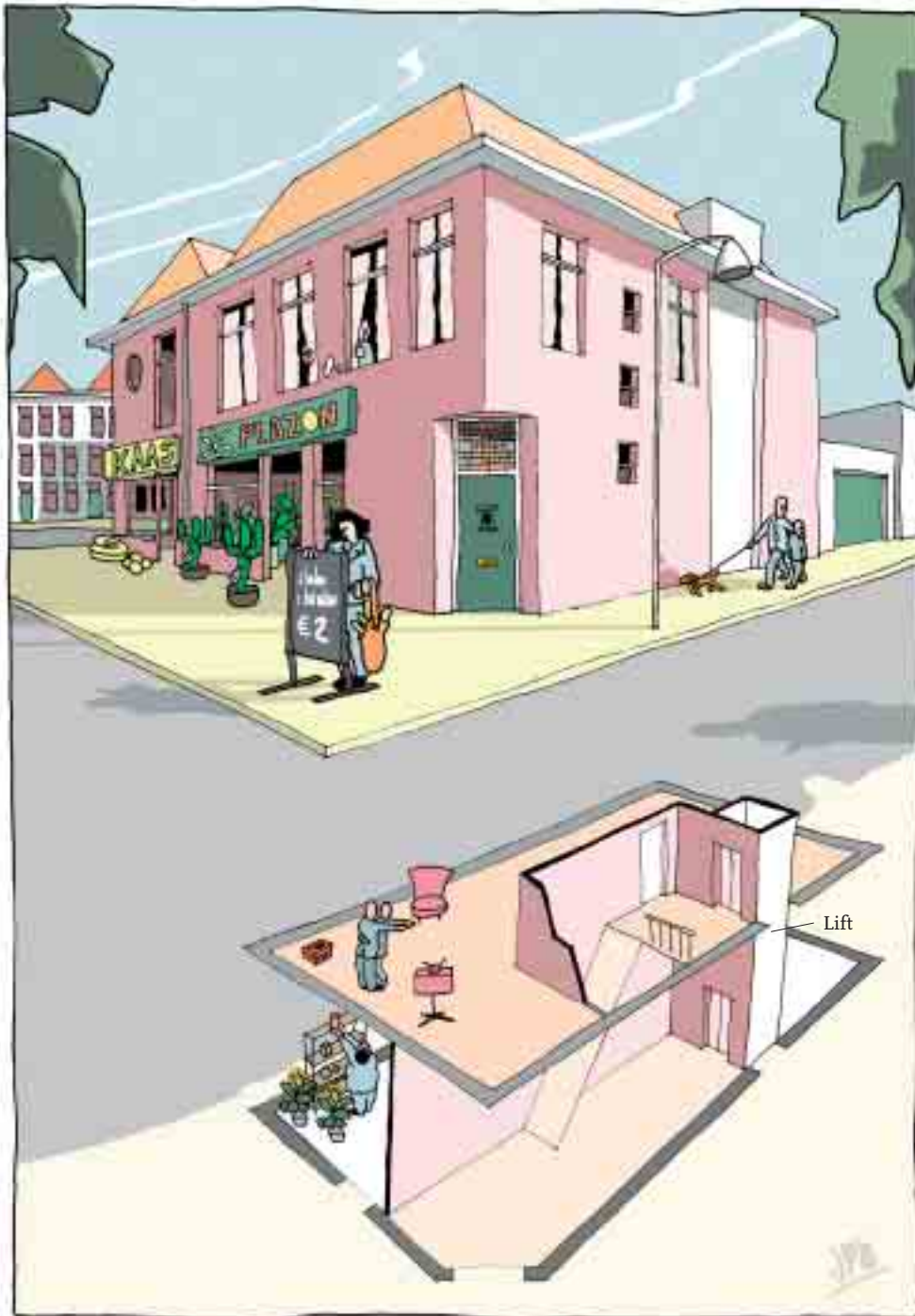
Een gebruiksfunctie is integraal toegankelijk als voldoende ruimten van die gebruiksfunctie zelfstandig voor iedereen toegankelijk zijn. Deze ruimten moeten uiteraard ook (van buiten af) bereikbaar zijn. Het belangrijkste criterium voor de kwalificatie 'integraal toegankelijk' is, dat er geen hoogteverschil in de vloeren aanwezig is die bijvoorbeeld een rolstoelgebruiker niet zelfstandig kan overwinnen. Met het oog hierop geldt de eis dat een drempel niet hoger mag zijn dan 0,02 meter oftewel twee centimeter.

Het gedeelte van een gebruiksfunctie dat integraal toegankelijk is, wordt aangeduid als een 'toegankelijkheidssector'. Een gebruiksfunctie is integraal toegankelijk als het oppervlaktepercentage van de ruimten die in een toegankelijkheidssector liggen, voldoende groot is. In het algemeen eist het Bouwbesluit dat grotere gebouwen toegankelijkheidssectoren hebben waarin ten minste veertig procent van de gebruiksoppervlakte ligt.

Als een gebruiksfunctie geen toegankelijkheidssector hoeft te hebben, is minimaal vereist dat de gebruiksfunctie wel bereikbaar is. Daarmee wordt dus voorkomen dat hoge drempels (hoger dan 0,02 meter) of een trap de toegang tot een gebruiksfunctie belemmeren.

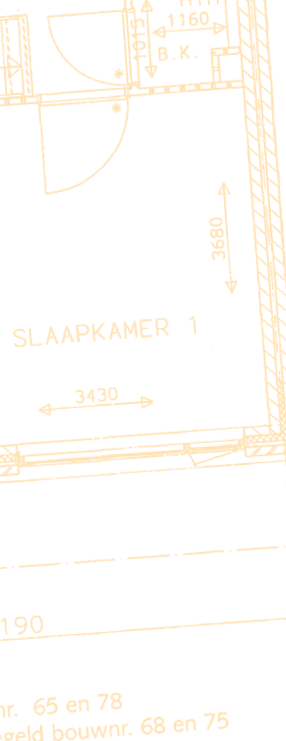

Voorbeeld: toegang van een bovenwoning

De entree van een woning moet vanaf de straat bereikbaar zijn voor een rolstoelgebruiker, dus zonder dat deze hoge drempels of een trap moet passeren. Aan deze eis is hier voldaan want de hal is, via de deur, direct toegankelijk vanaf de straat. De lift is alléén verplicht als de woning een gebruiksoppervlak heeft van meer dan 500 m².

Het nieuwe Bouwbesluit introduceert geen structurele veranderingen in de eisen voor integrale toegankelijkheid en bereikbaarheid. Het oude Bouwbesluit eist al enige jaren dat woongebouwen

voor rolstoelgebruikers bereikbaar moeten zijn. Dit betekent dat een rolstoelgebruiker zelfstandig een woongebouw moet kunnen binnengaan en weer verlaten. Voor grote woningen (groter dan 500 m²), grote woongebouwen met een gebruiksoppervlak van meer dan 3500 m² (voor zover dit oppervlak 1,5 meter of meer boven het meetniveau ligt), en voor woongebouwen waarvan de vloer van een woning hoger ligt dan 12,5 meter boven het meetniveau, alsmede voor grote utiliteitsgebouwen, wordt overigens niet alleen geëist dat zij bereikbaar zijn. Dergelijke gebouwen moeten ook één of meer toegankelijkheidssectoren hebben. Iedere ruimte van een toegankelijkheidssector kan worden bereikt zonder gebruik te maken van een trap en zonder dat er drempels moeten worden overwonnen die hoger zijn dan twee centimeter. Dit wordt geregeld door te eisen dat hoogteverschillen van meer dan twee centimeter tussen vloeren in een toegankelijkheidssector, moeten worden overbrugd met een integraal toegankelijke lift of een hellingbaan. Ook geldt natuurlijk de eis dat een toegankelijkheidssector bereikbaar is.

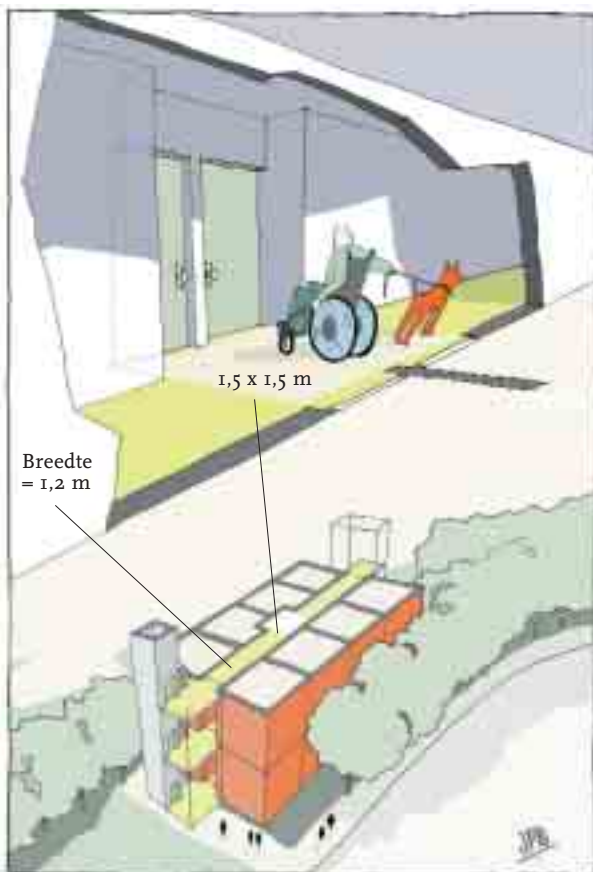
Er worden ook eisen gesteld aan de afmetingen van integraal toegankelijke liften en aan de loopafstand tussen de toegang van een woonfunctie in een woongebouw en een toegang van een integraal toegankelijke lift. Dit betekent dat bij deze toegang ook een bellentableau, intercom en elektrische deuropener behoren.

Vrije doorgang (afdeling 4.3)

Wanneer uit het oogpunt van integrale toegankelijkheid hogere eisen dan normaal nodig zijn voor de vrije doorgang van toegangen en routes en voor de vrije vloeroppervlakte van ruimten, is dat in deze afdeling van het nieuwe Bouwbesluit te vinden.

De 'normale' eisen waarborgen dat alle voor het gebruik van het gebouw belangrijke ruimten kunnen worden bereikt via een route met een vrije doorgang van minimaal 0,85 meter. Ook alle deuren in een

dergelijke route hebben deze breedte. Een gangbreedte van 0,85 meter is voldoende voor een rolstoelgebruiker, mits hij niet hoeft te keren. Van een rolstoelgebruiker kan niet worden verwacht dat hij zelfstandig grote afstanden achteruit rijdt. Daarom is ergens, in lange, smalle en doodlopende gangen en ook bij bepaalde toegangen, een plek nodig waar een rolstoelgebruiker zelfstandig kan keren. Vanwege de draaicirkel is daarvoor een vrije oppervlakte nodig van 1,5 meter bij 1,5 meter. Een dergelijke vrije oppervlakte is alleen geëist voor woongebouwen, omdat daar een grote kans is om onverwacht voor een gesloten deur te komen te staan. Deze eisen zijn reeds enkele jaren van kracht.

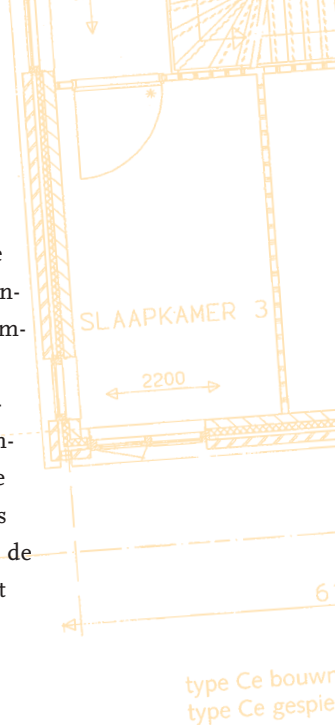

Voorbeeld: Corridorflat

Op de kop van het gebouw ligt aan de ene kant een lift en trappenhuis en aan de andere kant alleen een trappenhuis. De rolstoel moet naar de lift terug kunnen. Daarvoor is een manoeuvreerruimte van 1,50 bij 1,50 meter nodig. De corridor moet minstens 1,20 breed zijn. Ergens in de corridor moet dus voor het keermoment van de rolstoel-gebruiker een oppervlakte van 1,50 bij 1,50 worden gerealiseerd.

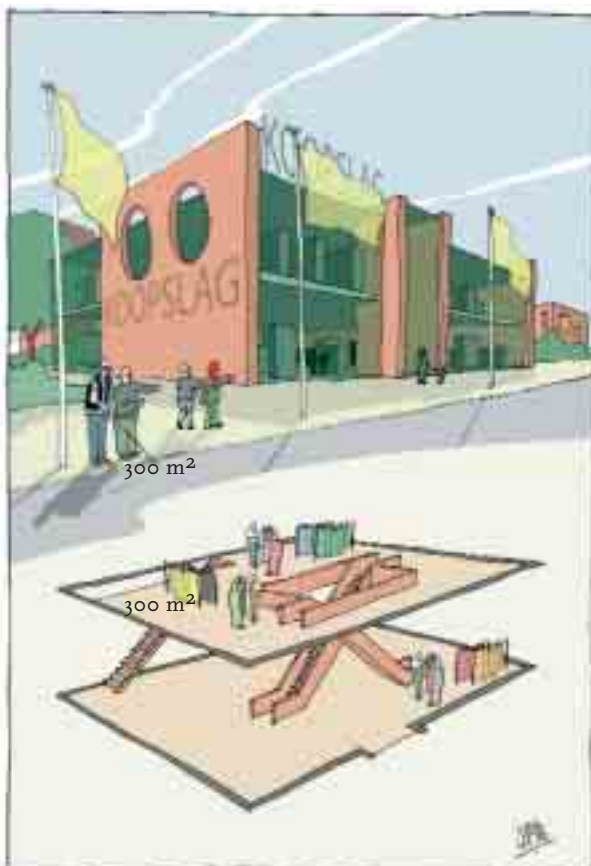
De mens wordt steeds langer. Met het oog daarop is in het nieuwe Bouwbesluit de minimale hoogte van deuren in een woning verhoogd van 2,10 naar 2,30 meter. Om de integrale toegankelijkheid te verbeteren is tegelijk de minimale breedte van gemeenschappelijke verkeersruimten van een woongebouw verhoogd van 1,10 meter naar 1,20 meter.

Anders is het met niet tot bewoning bestemde gebouwen, dus bijvoorbeeld kantoren en winkels. Hier moeten de toe- en doorgangen naar en in alle verblijfsgebieden, toilet- en badruimten een vrije doorgang van ten minste 0,85 meter hebben en een vrije hoogte van ten minste 2,10 meter. Dit laatste geldt overigens ook voor een verkeersroute in een logiesverblijf. Dat is een verandering ten opzichte van het huidige Bouwbesluit waarin nog is voorgeschreven dat de gemeenschappelijke verkeersruimte in een logiesverblijf een vrije vloeroppervlakte heeft met een breedte van ten minste 1,10 meter.

Verblijfsgebied (afdeling 4.5)

Om te verzekeren dat voldoende oppervlakte aan verblijfsgebied van een utiliteitsgebouw integraal toegankelijk is, geldt voor utiliteitsgebouwen met een gebruiksoppervlakte groter dan 400 m² de eis dat een percentage van de oppervlakte van het verblijfsgebied in een toegankelijkheidssector ligt en dus voor minder validen gemakkelijk te bereiken is. Voor de meeste gebruiksfuncties is dit 40% van de gebruiksoppervlakte. Voor de onderwijsfunctie is voorgeschreven dat 100% van een gebruiksoppervlakte integraal toegankelijk is. Dat betekent voor een schoolgebouw met een gebruiksoppervlakte groter dan 400 m² overigens dat alleen die ruimten 100% integraal toegankelijk moeten zijn die een onderwijsfunctie hebben; daarbij geldt dat ruimten soms meerdere gebruiksfuncties kunnen hebben. Zo heeft een gymnastieklokaal (sportonderwijs) zowel een sportfunctie als een onderwijsfunctie en bijeenkomstfunctie (voor bijv. tentoonstellingen).

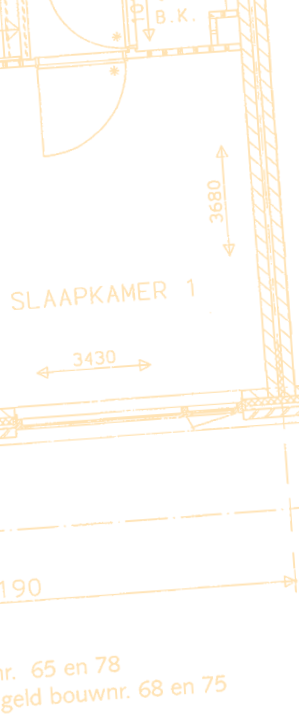
Voorbeeld: Winkelcentrum

De gebruiksoppervlakte van de winkels is 600 vierkante meter. Dan is de volgende eis van toepassing:

Indien de gebruiks-oppervlakte van een gebruiksfunctie vermeerderd met het totaal aan gebruiksoppervlakte van een of meer soortgelijke gebruiksfuncties gelegen op hetzelfde perceel groter is dan of gelijk aan 400 vierkante meter, moet veertig procent van de vloeroppervlakte aan verblijfsgebied in een toegankelijkheidssector liggen.

In dit voorbeeld is een lift of hellingbaan niet vereist, omdat de begane grond gemakkelijk veertig procent van de verblijfsoppervlakte kan bevatten.

Wanneer uit het oogpunt van integrale toegankelijkheid hogere eisen dan normaal voor verblijfsgebieden nodig zijn, is dat in afdeling 4.5 aangegeven.

Toiletruimte (afdeling 4.7)

Een toilet moet voor iedereen makkelijk te gebruiken zijn. Integrale toegankelijkheid is hier dus belangrijk. De minimaal vereiste afmetingen van toiletruimten voor een utiliteitsgebouw is daarom verhoogd tot 0,95 meter bij 1,20 meter. Voor woningen gelden deze eisen overigens reeds enkele jaren. Dergelijke afmetingen blijken namelijk voldoende om ervoor te zorgen dat een rolstoelgebruiker deze ruimten, eventueel met behulp van anderen, kan gebruiken. Het is daarbij echter wel van belang dat de deur in de lange zijde wordt aangebracht. De keuze waar de deur komt en waar de toiletpot wordt neergezet is echter niet voorgeschreven. Dit wordt aan de markt overgelaten. De vloeroppervlakte van een integraal toegankelijke toiletruimte moet ten minste 1,65 meter bij 2,2 meter bedragen.

Om er nu voor te zorgen dat een gebruiksfunctie voldoende integraal toegankelijke toiletruimten heeft, dus toiletruimten die zelfstandig door rolstoelgebruikers zijn te gebruiken, wordt er een minimum aantal voorgeschreven. Zo moet bijvoorbeeld in een utiliteitsgebouw met een toegankelijkheidssector altijd minstens één integraal toegankelijk toilet aanwezig zijn. Zijn er meerdere toiletten vereist, dan moet ieder tiende toilet een integraal toilet zijn.

Hierbij gelden echter de volgende afwijkingen:

- Een horecafunctie (vanaf 150 m²) moet altijd één integraal toegankelijk toilet hebben,
- In onderwijsfuncties dient ieder vijfendertigste toilet een integraal toegankelijk toilet te zijn of één integraal toilet per 7000 m² vloeroppervlakte.

Normaal gesproken hoeven woningen geen integraal toegankelijke toiletruimte te hebben. Een rolstoelgebruiker kan, eventueel met behulp van anderen, gebruik maken van de 'normale toiletruimte' met de vloeroppervlakte van ten minste 0,95 meter bij 1,20 meter. Overigens is ook al enige jaren vereist dat nieuwe woningen met relatief eenvoudige ingrepen kunnen worden aangepast zodat men er zo lang mogelijk zelfstandig in kan blijven wonen. De vereiste afmetingen van 'integraal toegankelijke toiletruimten' van utiliteitsgebouwen zijn verlaagd van 2,20 meter bij 2,20 meter naar 2,2 meter bij 1,65 meter. Hiermee is de eis afgestemd op het 'Handboek voor Toegankelijkheid' van de Chronisch Zieken en Gehandicaptenraad Nederland (CG-Raad). In dit boek kunnen overigens de uitwerkingen van de verschillende eisen worden opgezocht. De inrichting van de ruimte, dus de plaats van de closetpot en wastafel, maakt ook uit voor de toegankelijkheid van een toilet.

Badruimte (afdeling 4.8)

Om er voor te zorgen dat een gebruiksfunctie voldoende integraal toegankelijke badruimten heeft, wordt het vereiste minimum aantal voorgeschreven. Zo moeten in utiliteitsgebouwen met een vloeroppervlakte van meer dan 400 vierkante meter, iedere twintigste badruimte een integraal toegankelijke ruimte zijn. Het minimum vloeroppervlakte van een dergelijke badruimte is afhankelijk van de gebruiksfunctie.

HET NIEUWE BOUWBESLUIT. WANNEER GAAT HET IN?

Het nieuwe Bouwbesluit treedt naar verwachting met ingang van 1 januari 2003 in werking. Dat betekent dat tot en met 31 december 2002 bouwaanvragen op basis van het 'oude' Bouwbesluit kunnen worden ingediend. De toetsing van deze aanvragen gebeurt dan ook op basis van het 'oude' Bouwbesluit. Na 31 december 2002 moeten de bouwaanvragen volgens de nieuwe systematiek worden ingediend.

MEER INFO OVER VERNIEUWDE BOUWBESLUIT

Meer informatie over het vernieuwde Bouwbesluit is te vinden in een speciale handleiding die het ministerie van VROM heeft gemaakt. Tevens zijn door het ministerie van VROM nog twee andere brochures ontwikkeld over het nieuwe Bouwbesluit. Het gaat hierbij om een meer algemene brochure over Het Nieuwe Bouwbesluit en een specifieke brochure over de 'woningbouw'. Verder is het Bouwbesluit ook op de digitale snelweg te raadplegen. Het adres is www.minvrom.nl

-
- Publicatie van:
- Ministerie van Volkshuisvesting,
- Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
- Centrale Directie Communicatie
- Rijnstraat 8
- 2515 XP Den Haag
-
- vrom 020517/m/07-02 23297/211

type Ce bouwnr. 6
type Ce gespiegeld